

Thiết kế luận lý 1

Khoa KH & KTMT

Bộ môn Kỹ Thuật Máy Tính

Tài liệu tham khảo

- “*Digital Systems, Principles and Applications*”, 11th Edition, Ronald J. Tocci, Neal S. Widmer, Gregory L. Moss

cuu duong than cong . com

cuu duong than cong . com

Chương 3

cuu duong than cong . com

Các mạch luận lý tổ hợp

cuu duong than cong . com

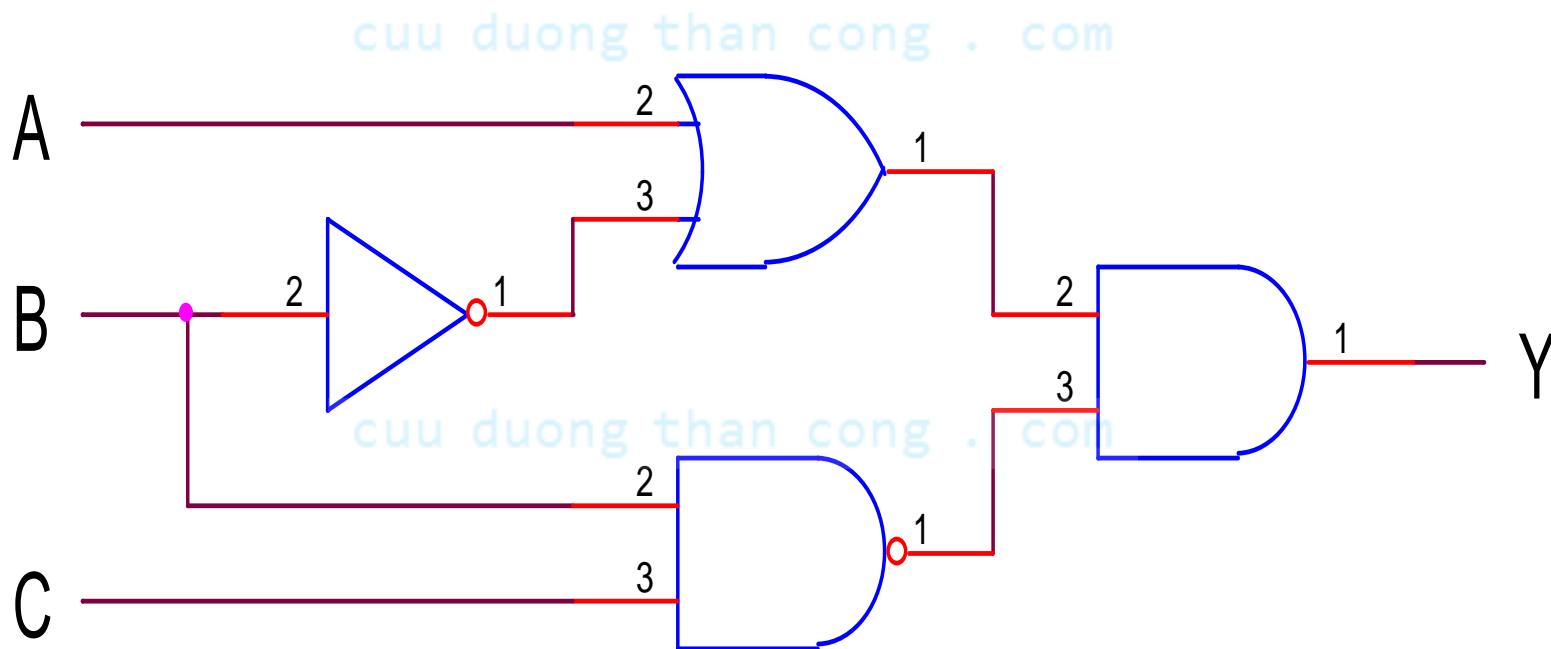
Mục tiêu

- Biểu thức logic dạng chuẩn SoP, PoS
- Đơn giản biểu thức dạng chuẩn SoP
- Sử dụng đại số Boolean và bìa Karnaugh để đơn giản biểu thức logic và thiết kế mạch tổ hợp
- Mạch tạo parity và mạch kiểm tra parity
- Mạch enable/disable
- Các đặc tính cơ bản của IC số

cuu duong than cong . com

Mạch tổ hợp

- Mức logic ngõ xuất phụ thuộc việc tổ hợp các mức logic của ngõ nhập hiện tại.
- Mạch tổ hợp không có bộ nhớ nên giá trị ngõ xuất phụ thuộc vào giá trị ngõ nhập hiện tại.

Các dạng chuẩn (Standard form)

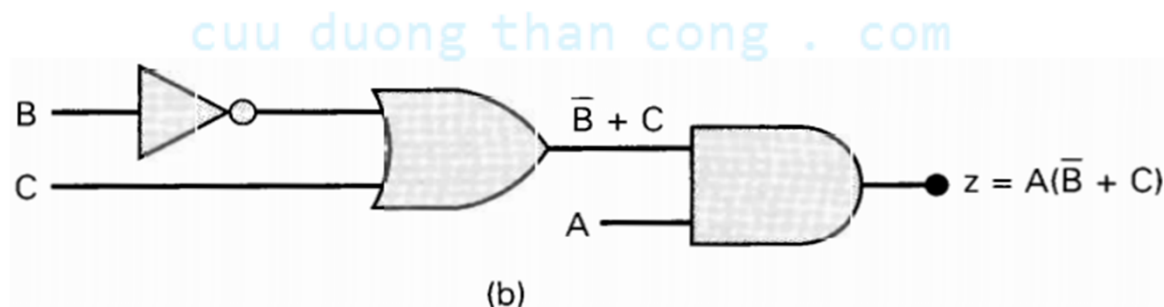
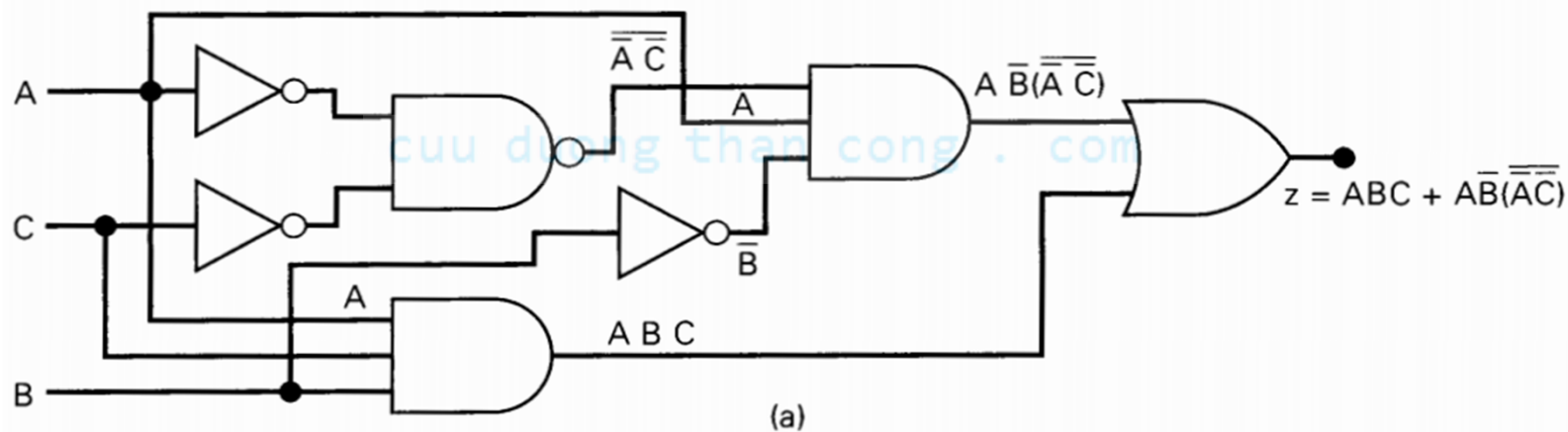
- Tổng của các tích (Sum of products - SoP)
  - Mỗi biểu thức dạng SoP bao gồm các biểu thức **AND** được **OR** lại với nhau.
  - Ví dụ: $ABC + A'BC'$
 $AB + A'BC' + C'D' + D$
- Tích của các tổng (Product of Sums - PoS)
  - Mỗi biểu thức dạng PoS bao gồm các biểu thức **OR** được **AND** lại với nhau.
  - Ví dụ: $(A + B' + C)(A + C)$
 $(A + B')(C' + D)F$

cuu duong than cong . com

cuu duong than cong . com

Đơn giản mạch tổ hợp

- Biến đổi các biểu thức logic thành dạng đơn giản hơn để khi xây dựng mạch ta cần ít cổng logic và các kết nối hơn.

Các phương pháp đơn giản mạch tổ hợp

- Phương pháp đại số
- Bìa Karnaugh (K-map)

cuu duong than cong . com

cuu duong than cong . com

Phương pháp đại số

- Sử dụng các định lý trong đại số Boole để đơn giản các biểu thức của mạch logic.
- Chuyển sang dạng SOP (DeMorgan và phân phối).
- Rút gọn bằng cách tìm các nhân tố chung.

cuu duong than cong . com

cuu duong than cong . com

Ví dụ

- Đơn giản biểu thức sau

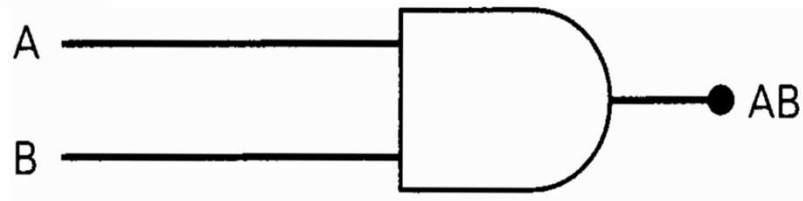
$$- Z1 = A.B.C + A.\overline{B}.(\overline{\overline{A.C}})$$

$$- Z2 = A.\overline{B}.\overline{C} + A.\overline{B}.C + A.B.C$$

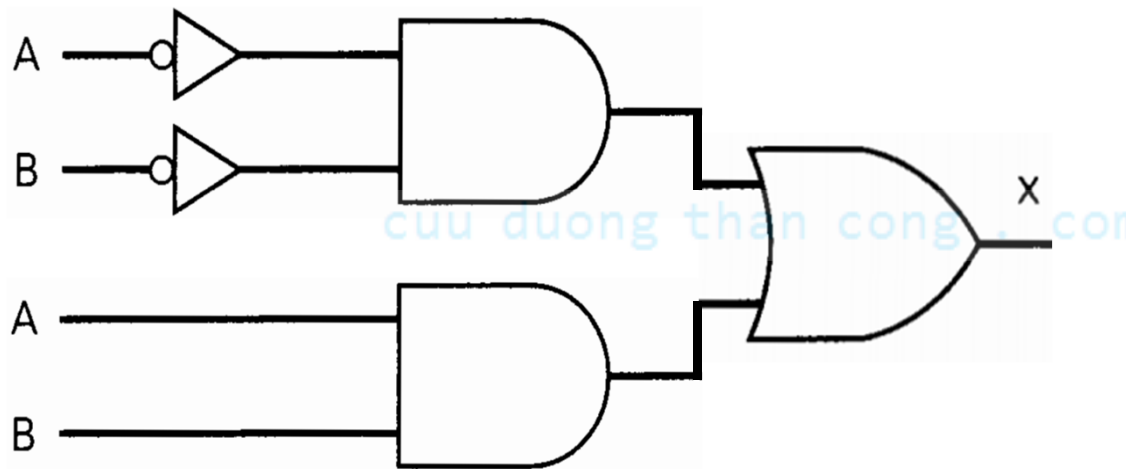
$$- Z3 = \overline{A}.C.(\overline{\overline{A.B.D}}) + \overline{A}.B.\overline{C}.\overline{D} + A.\overline{B}.C$$

$$- Z4 = (\overline{A} + B)(A + B + D).\overline{D}$$

Thiết kế mạch tổ hợp

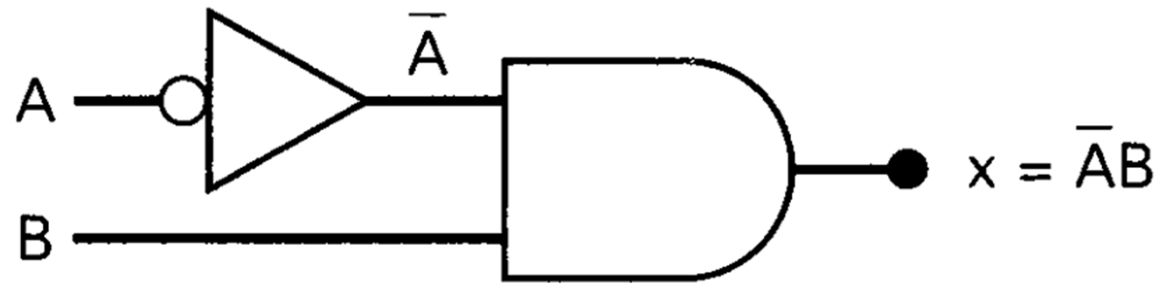
A	B	X
0	0	0
0	1	0
1	0	0
1	1	1

A	B	X
0	0	1
0	1	0
1	0	0
1	1	1

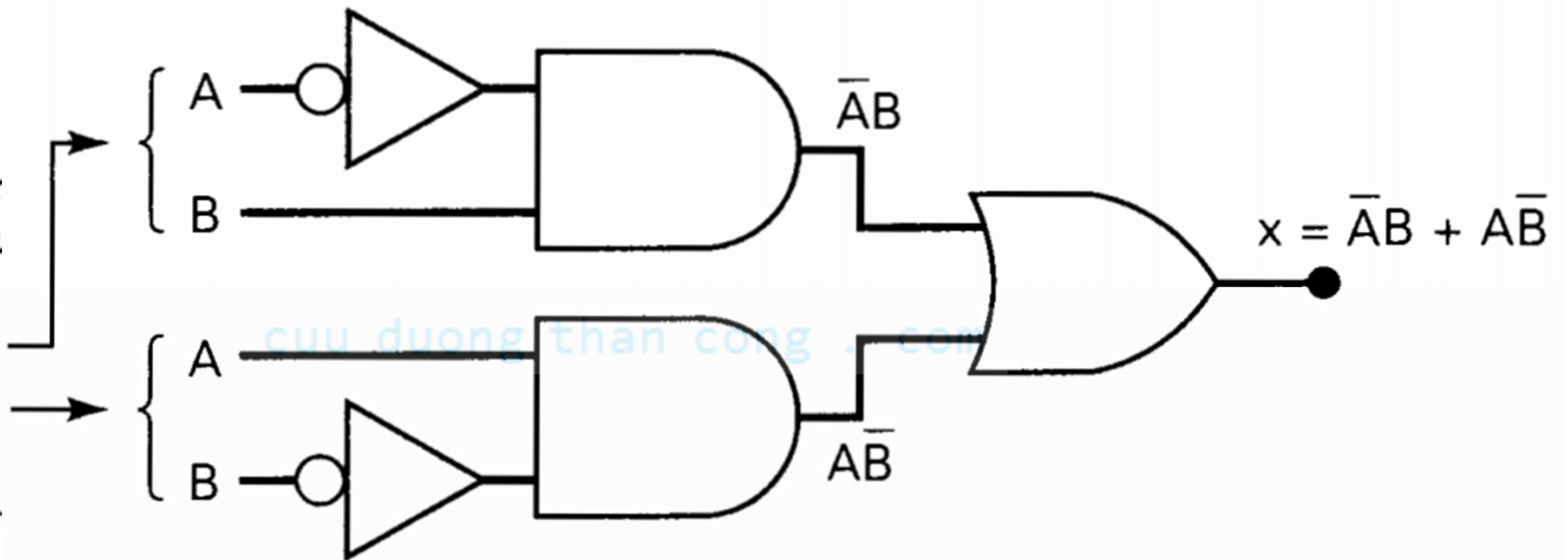
Thiết kế mạch tổ hợp

A	B	x
0	0	0
0	1	1
1	0	0
1	1	0

cuu duong than cong . com

A	B	x
0	0	0
0	1	1
1	0	1
1	1	0

cuu duong than cong . com

Thiết kế mạch tổ hợp

1. Lập bảng sự thật (truth table)
2. Viết biểu thức **AND** cho các ngõ xuất mức **1**
3. Viết biểu thức **SoP**
4. Đơn giản biểu thức SoP
5. Hiện thực mạch từ biểu thức đơn giản

cuu duong than cong . com

Ví dụ 1

- Thiết kế mạch logic với 3 ngõ nhập A, B, C thoả mãn điều kiện sau: ngõ xuất = 1 khi và chỉ khi số ngõ nhập ở mức 1 nhiều hơn số ngõ nhập ở mức 0

cuu duong than cong . com

cuu duong than cong . com

Ví dụ 1

- Bảng sự thật

A	B	C	x	
0	0	0	0	
0	0	1	0	
0	1	0	0	
0	1	1	1	$\rightarrow \bar{A}BC$
1	0	0	0	
1	0	1	1	$\rightarrow A\bar{B}C$
1	1	0	1	$\rightarrow AB\bar{C}$
1	1	1	1	$\rightarrow ABC$

- Biểu thức ngõ xuất (SOP): $\bar{A}BC + A\bar{B}C + AB\bar{C} + ABC$
- Rút gọn: $BC + AC + AB$

Ví dụ 2

- Thiết kế mạch logic sau: Output = 1 khi điện thế (được biểu diễn bởi 4 bit nhị phân ABCD) lớn hơn bằng 6V.

cuu duong than cong . com

cuu duong than cong . com

Bìa Karnaugh (K-map)

- Bìa Karnaugh biểu diễn quan hệ giữa ngõ nhập và ngõ xuất của mạch.
- Theo chiều dọc hoặc chiều ngang, các ô cạnh nhau chỉ khác nhau một biến.

A

	B	
	0	1
0	1	0
1	0	1

AB

	C	
	0	1
00	1	1
01	1	0
11	1	0
10	0	0

AB

	CD			
	00	01	11	10
00	0	1	0	0
01	0	1	0	0
11	0	1	1	0
10	0	0	0	0

Bìa Karnaugh (K-map)

- Bảng sự thật
- Biểu thức logic
- Bìa Karnaugh

A	B	X
0	0	1
0	1	0
1	0	0
1	1	1

 $\rightarrow \bar{A}\bar{B}$

$$\left\{ x = \bar{A}\bar{B} + AB \right\}$$

 $\rightarrow AB$

cuu duong than cong . com

cuu duong than cong . com

		B	
		0	1
A	0	1	0
	1	0	1

Bìa Karnaugh (K-map)

A	B	C	X
0	0	0	1 → $\bar{A}\bar{B}\bar{C}$
0	0	1	1 → $\bar{A}\bar{B}C$
0	1	0	1 → $\bar{A}B\bar{C}$
0	1	1	0
1	0	0	0
1	0	1	0
1	1	0	1 → $AB\bar{C}$
1	1	1	0

cuu duong than cong . com

$$\left\{ \begin{aligned} X = & \bar{A}\bar{B}\bar{C} + \bar{A}\bar{B}C \\ & + \bar{A}B\bar{C} + AB\bar{C} \end{aligned} \right\}$$

AB

cuu duong than cong . com

	C	
	0	1
00	1	1
01	1	0
11	1	0
10	0	0

Bìa Karnaugh (K-map)

A	B	C	D	X
0	0	0	0	0
0	0	0	1	1 → $\bar{A}\bar{B}\bar{C}D$
0	0	1	0	0
0	0	1	1	0
0	1	0	0	0
0	1	0	1	1 → $\bar{A}B\bar{C}D$
0	1	1	0	0
0	1	1	1	0
1	0	0	0	0
1	0	0	1	0
1	0	1	0	0
1	0	1	1	0
1	1	0	0	0
1	1	0	1	1 → $AB\bar{C}D$
1	1	1	0	0
1	1	1	1	1 → $ABCD$

$$\left\{ \begin{array}{l} X = \bar{A}\bar{B}\bar{C}D + \bar{A}B\bar{C}D \\ + AB\bar{C}D + ABCD \end{array} \right.$$

	CD			
	00	01	11	10
00	0	1	0	0
01	0	1	0	0
11	0	1	1	0
10	0	0	0	0

Bìa Karnaugh (K-map)

A	B	C	D	X
0	0	0	0	0
0	0	0	1	1 → $\bar{A}\bar{B}\bar{C}D$
0	0	1	0	0
0	0	1	1	0
0	1	0	0	0
0	1	0	1	1 → $\bar{A}B\bar{C}D$
0	1	1	0	0
0	1	1	1	0
1	0	0	0	0
1	0	0	1	0
1	0	1	0	0
1	0	1	1	0
1	1	0	0	0
1	1	0	1	1 → $AB\bar{C}D$
1	1	1	0	0
1	1	1	1	1 → $ABCD$

$$\left\{ \begin{array}{l} X = \bar{A}\bar{B}\bar{C}D + \bar{A}B\bar{C}D \\ + AB\bar{C}D + ABCD \end{array} \right.$$

	AB			
	00	01	11	10
00	0	0	0	0
01	1	1	1	0
11	0	0	1	0
10	0	0	0	0

Bìa Karnaugh (K-map)

A	B	C	D	X
0	0	0	0	0
0	0	0	1	1 → $\bar{A}\bar{B}\bar{C}D$
0	0	1	0	0
0	0	1	1	0
0	1	0	0	0
0	1	0	1	1 → $\bar{A}B\bar{C}D$
0	1	1	0	0
0	1	1	1	0
1	0	0	0	0
1	0	0	1	0
1	0	1	0	0
1	0	1	1	0
1	1	0	0	0
1	1	0	1	1 → $AB\bar{C}D$
1	1	1	0	0
1	1	1	1	1 → $ABCD$

$$\left\{ \begin{array}{l} X = \bar{A}\bar{B}\bar{C}D + \bar{A}B\bar{C}D \\ + AB\bar{C}D + ABCD \end{array} \right.$$

	AB			
	00	01	11	10
01	1	1	1	0
11	0	0	1	0
10	0	0	0	0
00	0	0	0	0

Bìa Karnaugh (K-map)

A	B	C	D	X
0	0	0	0	0
0	0	0	1	1 → $\bar{A}\bar{B}\bar{C}D$
0	0	1	0	0
0	0	1	1	0
0	1	0	0	0
0	1	0	1	1 → $\bar{A}B\bar{C}D$
0	1	1	0	0
0	1	1	1	0
1	0	0	0	0
1	0	0	1	0
1	0	1	0	0
1	0	1	1	0
1	1	0	0	0
1	1	0	1	1 → $AB\bar{C}D$
1	1	1	0	0
1	1	1	1	1 → $ABCD$

$$X = \bar{A}\bar{B}\bar{C}D + \bar{A}B\bar{C}D + AB\bar{C}D + ABCD$$

 $\bar{C}\bar{D} \quad \bar{C}D \quad CD \quad C\bar{D}$

$\bar{A}\bar{B}$	0	1	0	0
$\bar{A}B$	0	1	0	0
AB	0	1	1	0
$A\bar{B}$	0	0	0	0

 $\overline{D} \quad \overline{C}$

$\bar{A}$	0	1	0	0
A	0	1	0	0
$\bar{B}$	0	1	1	0
B	0	0	0	0

Bìa Karnaugh (K-map)

A	B	C	D	X
0	0	0	0	0
0	0	0	1	1 → $\bar{A}\bar{B}\bar{C}D$
0	0	1	0	0
0	0	1	1	0
0	1	0	0	0
0	1	0	1	1 → $\bar{A}B\bar{C}D$
0	1	1	0	0
0	1	1	1	0
1	0	0	0	0
1	0	0	1	0
1	0	1	0	0
1	0	1	1	0
1	1	0	0	0
1	1	0	1	1 → $AB\bar{C}D$
1	1	1	0	0
1	1	1	1	1 → $ABCD$

$$\left\{ \begin{array}{l} X = \bar{A}\bar{B}\bar{C}D + \bar{A}B\bar{C}D \\ + AB\bar{C}D + ABCD \end{array} \right.$$

	CD			
	00	01	11	10
00	0 ₀	1 ₁	0 ₃	0 ₂
01	0 ₄	1 ₅	0 ₇	0 ₆
11	0 ₁₂	1 ₁₃	1 ₁₅	0 ₁₄
10	0 ₈	0 ₉	0 ₁₁	0 ₁₀

Quy tắc rút gọn bìa Karnaugh

- **Khoanh vòng (looping)** là quá trình kết hợp các ô kề nhau lại với nhau. Thông thường ta khoanh các ô chứa giá trị 1.
- Ngõ xuất có thể được đơn giản hóa bằng cách khoanh vòng.

cuu duong than cong . com

cuu duong than cong . com

Qui tắc tính giá trị của 1 vòng

- Khi một biến xuất hiện cả dạng đảo và không đảo trong một vòng, biến đó sẽ được đơn giản khỏi biểu thức.
- Các biến chung cho mọi ô trong một vòng phải xuất hiện trong biểu thức cuối cùng.

cuu duong than cong . com

cuu duong than cong . com

Khoanh vòng 2 ô kề nhau

C

	0	1
00	0	0
01	1	0
11	1	0
10	0	0

AB

$$X = \bar{A}\bar{B}\bar{C} + A\bar{B}\bar{C} = \bar{B}\bar{C}$$

C

	0	1
00	0	0
01	1	1
11	0	0
10	0	0

AB

$$X = \bar{A}\bar{B}\bar{C} + \bar{A}B\bar{C} = \bar{A}\bar{C}$$

C

	0	1
00	1	0
01	0	0
11	0	0
10	1	0

AB

$$X = \bar{A}\bar{B}\bar{C} + A\bar{B}\bar{C} = \bar{B}\bar{C}$$

Khoanh vòng 2 ô kề nhau

CD

	00	01	11	10
00	1	0	0	0
01	0	1	1	0
11	0	0	0	0
10	1	0	0	0

AB

$$X = \overline{B}\overline{C}\overline{D} + \overline{A}BD$$

CD

	00	01	11	10
00	1	1	0	0
01	0	0	0	0
11	1	0	0	1
10	0	0	0	0

AB

$$X = \overline{A}\overline{B}\overline{C} + ABD$$

Khoanh vòng 4 ô kề nhau

C

	0	1
00	1	0
01	1	0
11	1	0
10	1	0

AB

$$X = \bar{C}$$

CD

	00	01	11	10
00	0	0	0	0
01	1	1	1	1
11	0	0	0	0
10	0	0	0	0

AB

$$X = \bar{A}B$$

Khoanh vòng 4 ô kề nhau

CD

	00	01	11	10
AB 00	0	0	0	0
01	1	0	0	1
11	1	0	0	1
10	0	0	0	0

$$X = BD$$

CD

	00	01	11	10
AB 00	0	0	0	0
01	0	1	1	0
11	0	1	1	0
10	0	0	0	0

$$X = BD$$

Khoanh vòng 4 ô kề nhau

CD

	00	01	11	10
AB 00	1	0	0	1
01	0	0	0	0
11	0	0	0	0
10	1	0	0	1

$$X = \overline{B}\overline{D}$$

Khoanh vòng 8 ô kề nhau

CD

	00	01	11	10
AB 00	1	1	1	1
01	0	0	0	0
11	0	0	0	0
10	1	1	1	1

$$X = \bar{B}$$

CD

	00	01	11	10
AB 00	1	0	0	1
01	1	0	0	1
11	1	0	0	1
10	1	0	0	1

$$X = \bar{D}$$

Khoanh vòng 8 ô kề nhau

CD

	00	01	11	10
AB 00	1	1	1	1
01	1	1	1	1
11	0	0	0	0
10	0	0	0	0

$$X = \bar{A}$$

CD

	00	01	11	10
AB 00	0	1	1	0
01	0	1	1	0
11	0	1	1	0
10	0	1	1	0

$$X = D$$

Quá trình đơn giản hóa

- Xây dựng bảng K-map và đặt 1 hoặc 0 trong các ô tương ứng với bảng sự thật.
- Khoanh vòng **các ô giá trị 1 đơn lẻ**, không tiếp giáp với các ô giá trị 1 khác (vòng đơn).
- Khoanh vòng **các cặp giá trị 1** không tiếp giáp với các ô giá trị 1 nào khác nữa (vòng kép).
- Khoanh vòng **các ô 8 giá trị 1** (nếu có) ngay cả nếu nó chứa 1 hoặc nhiều ô đã được khoanh vòng.
- Khoanh vòng **các ô 4 giá trị 1** (nếu có) chứa một hoặc nhiều ô chưa được khoanh vòng. Phải đảm bảo số vòng là ít nhất.
- Khoanh vòng **các cặp giá trị 1** tương ứng với các ô giá trị 1 chưa được khoanh vòng. Phải đảm bảo **số vòng là ít nhất**.
- Tạo cổng OR các số hạng được tạo bởi mỗi vòng

CD

	00	01	11	10
00	0	0	0	1
01	0	1	1	0
11	0	1	1	0
10	0	0	1	0

AB

$$X = \bar{A}\bar{B}CD + ACD + BD$$

CD

	00	01	11	10
00	0	0	1	0
01	1	1	1	1
11	1	1	0	0
10	0	0	0	0

AB

$$X = \bar{A}CD + \bar{A}B + BC$$

CD

	00	01	11	10
00	0	0	1	1
01	1	1	1	1
11	1	1	0	0
10	0	0	0	0

AB

$$X = B\bar{C} + \bar{A}C$$

CD

	00	01	11	10
AB 00	0	1	0	0
01	0	1	1	1
11	1	1	1	0
10	0	1	1	0

$$X = A.B.\bar{C} + \bar{A}.\bar{C}.D + \bar{A}.B.C + A.C.D$$

Don't-care

- Điều kiện “don’t-care” là điều kiện với một tập các ngõ nhập nào đó, mức luận lý ngõ xuất không được mô tả.
- Giá trị “Don’t-care” nên được gán bằng **1** hoặc **0** sao cho việc khoanh vòng K-map tạo ra biểu thức đơn giản nhất.
- Ví dụ:

A	B	C	z
0	0	0	0
0	0	1	0
0	1	0	0
0	1	1	x
1	0	0	x
1	0	1	1
1	1	0	1
1	1	1	1

"don't
care"

	C = 0	C = 1
AB = 00	0	0
AB = 01	0	x
AB = 11	1	1
AB = 10	x	1

	0	1
00	0	0
01	0	0
11	1	1
10	1	1

PP bảng Karnaugh - Tóm tắt

- So sánh với phương pháp đại số, phương pháp dùng K-map có tính hệ thống hơn, ít bước hơn và luôn tạo ra được biểu thức tối giản nhất.
- Bảng Karnaugh có thể dùng tối đa là với hàm 6 biến. Đối với những mạch có số ngõ nhập lớn (≥ 6), người ta dùng thêm các kỹ thuật phức tạp để thiết kế.

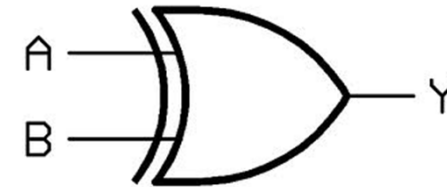
cuu duong than cong . com

Exclusive-OR và Exclusive-NOR

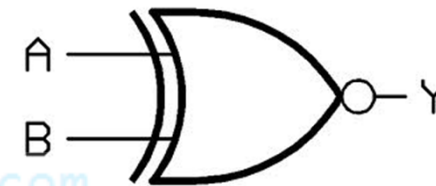
- EXclusive-OR (XOR)

$$Y = A \oplus B = A'B + AB'$$

- EXclusive-NOR (XNOR)

$$Y = (A \oplus B)' = (A'B' + AB)'$$

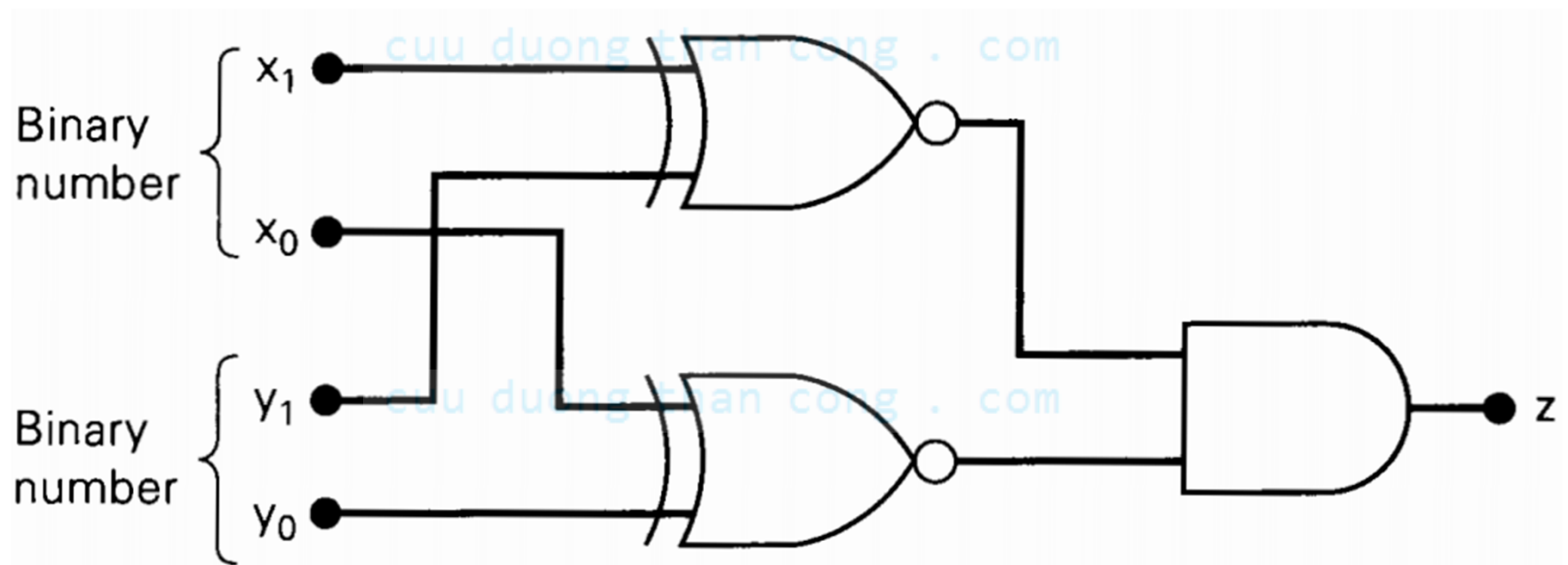

Biến		Ex. OR	XNOR
A	B	$A \oplus B$	$(A \oplus B)'$
0	0	0	1
0	1	1	0
1	0	1	0
1	1	0	1

Ví dụ

- Thiết kế mạch tổ hợp với 4 input x_1, x_0, y_1, y_0
 $z = 1$ khi **$x_1x_0 = y_1y_0$**

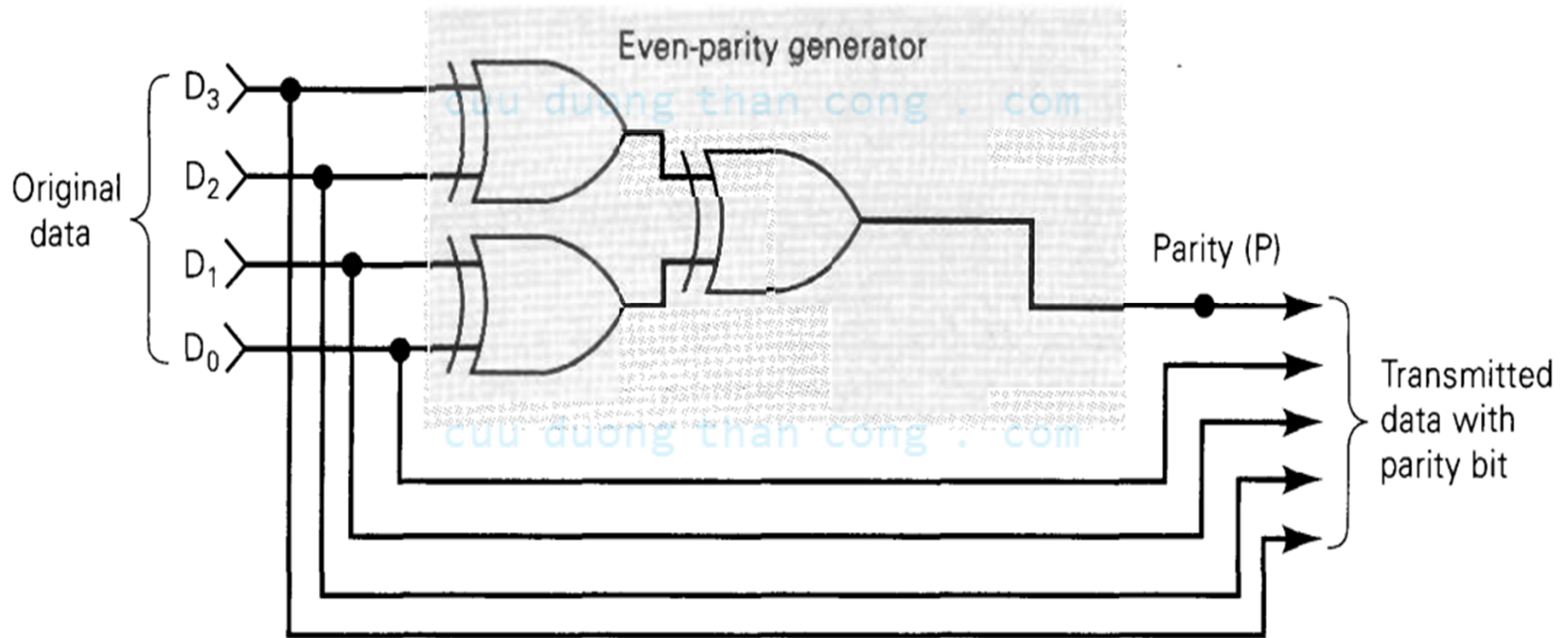
0000, 0101, 1010, 1111

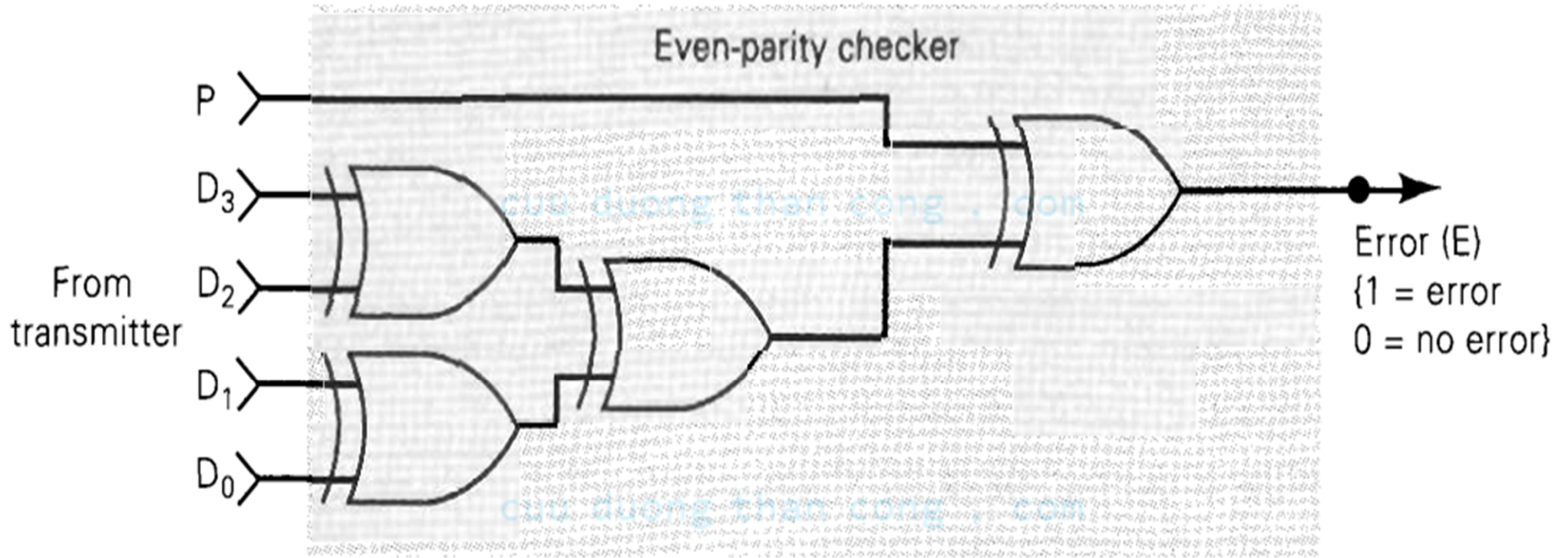
Mạch tạo bit Parity

$$D_3D_2D_1D_0 = 1010 \rightarrow P_E = 0$$

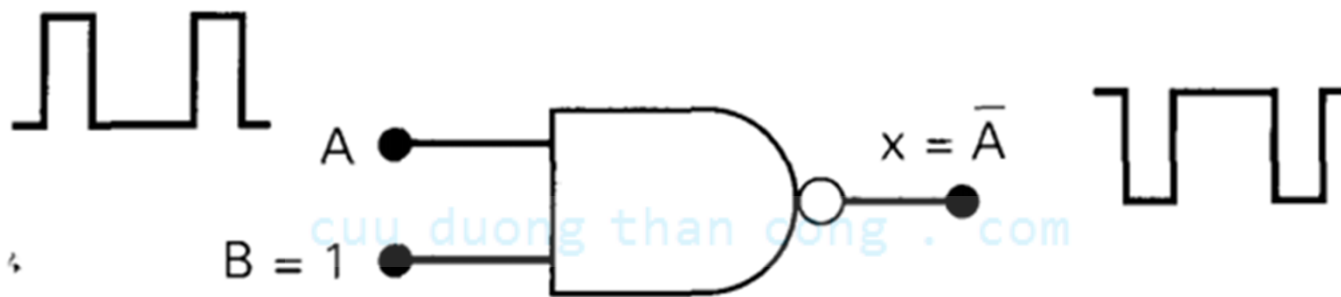
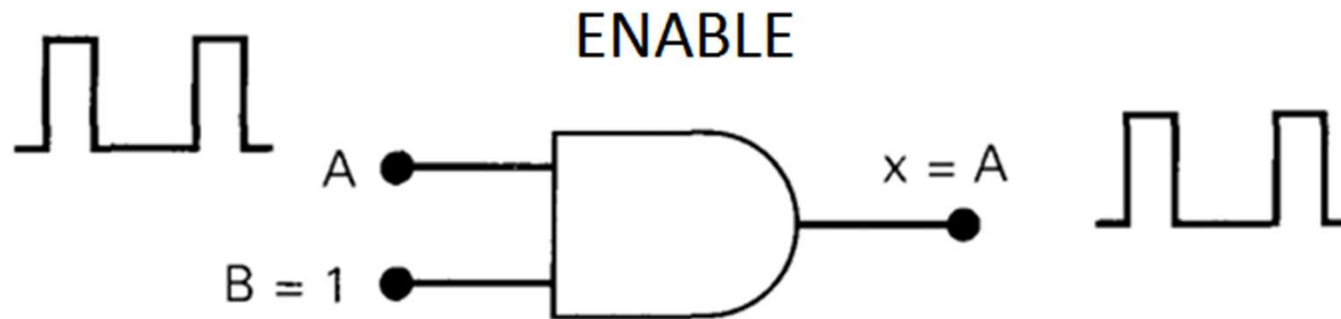
$$D_3D_2D_1D_0 = 1110 \rightarrow P_E = 1$$

Mạch kiểm tra bit Parity

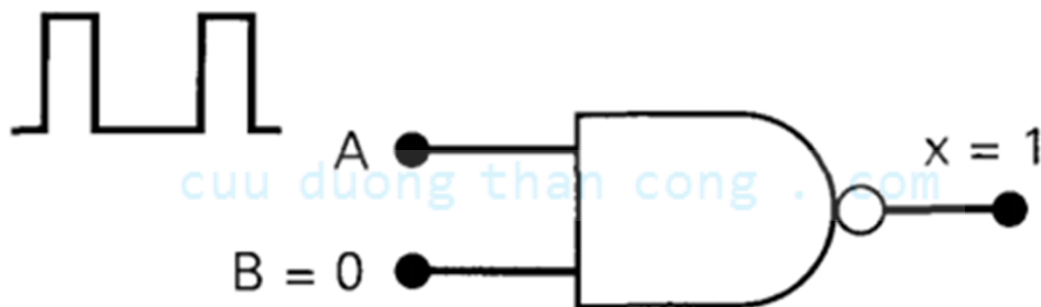
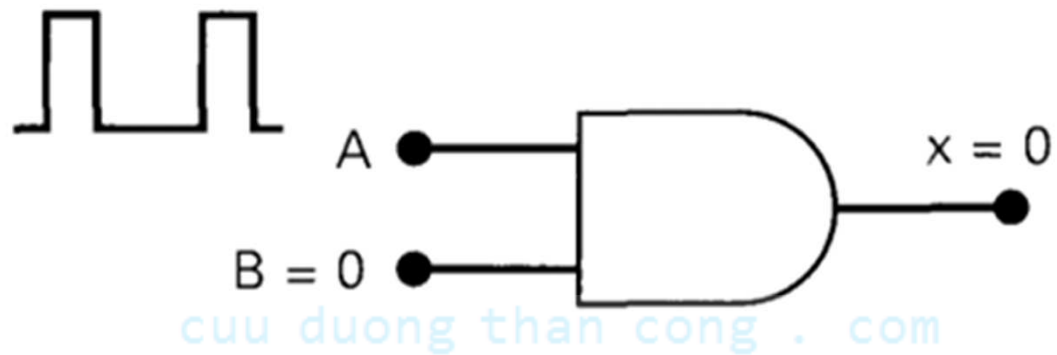

Mạch enable

Mạch disable

DISABLE

Ví dụ

- Thiết kế mạch tổ hợp cho phép 1 tín hiệu truyền đến ngõ xuất khi một trong 2 tín hiệu điều khiển ở **mức 1** (không đồng thời). Các trường hợp khác ngõ xuất ở **mức 1** (HIGH).

